

**فرصتی جدید
برای بنای نظم نوین جهانی**

عظیم ملایی
استاد دانشگاه

قانونگذاران پارلمان اروپا از روز چهارشنبه ۱۴ ژوئن (۲۴ خرداد) مذاکرات برای تصویب اولین قوانین فراگیر جهان در مورد سیستم‌های مبتنی بر هوش مصنوعی نظیر «جت GPT» را آغاز کردند. البته برنامه‌های اتحادیه اروپا در این حوزه به پیش از سال ۲۰۲۱ بازمی‌گردد، با این حال روند تهیه و تصویب پیش‌نویس یک قانون فراگیر برای ضابطه‌مند کردن استفاده از هوش مصنوعی، با ظهور جت GPT و انتشار اخباری هر روزه در مورد کارکردهای عجیب آن شتاب گرفت. اما «جت GPT» چیست؟ بهره‌گیری از این فناوری که به راحتی در دسترس عموم مردم قرار گرفته دارای چه تبعات سیاسی است؟ و چه تأثیراتی بر شکل‌گیری نظم نوین جهانی دارد؟ جت GPT، یک فناوری ارتباطی مبتنی بر هوش مصنوعی است که برای پاسخ دادن به سوالات کاربران و گفت‌وگو با آنها، طراحی شده است. بر این اساس جت GPT برای تولید پاسخ‌های معنادار و طبیعی استفاده می‌شود. این سیستم با توجه به پرسش کاربر و با استفاده از الگوریتم‌های هوش مصنوعی، پاسخ مناسبی به وی ارائه می‌دهد. «جت GPT مولد» است؛ یعنی می‌تواند متن و تصویر تولید کند و «از قبل آموزش دیده» است؛ کارکنان ۶۰ شرکت در فرایند آموزش آن نقش داشته‌اند و مبنای آموزش آن نیز مجموعه بزرگی از داده‌های متنی مانند کتاب‌ها، مقاله‌ها و محتوای آنلاین فضای وب بوده است. این فناوری از داده‌های فوق برای یادگیری نحوه، دستور زبان و واژگان زبان انسانی استفاده می‌کند، البته اطلاعات و داده‌های آن مربوط به سال ۲۰۲۱ است. بر اساس نوع آموزش‌ها و سطح اطلاعات، نسل‌های مختلفی از جت GPT ساخته شده و آنچه فعلا در دسترس عموم قرار دارد، نسل ۳ و ۴ این فناوری است. همچون فناوری دیگری، جت GPT نیز می‌تواند تبعات امنیتی و سیاسی داشته و گفت‌ماند، اجتماعی و فرهنگی حاکم بر کشورها و شیوه تعامل آنها با یکدیگر را تحت تأثیر قرار دهد. مسأله‌ای که از دید سیاستمداران و تصمیم‌گیران کشورهای توسعه یافته پنهان نامند و تلاش‌های اتحادیه اروپا برای تدوین قانونی جهت ساماندهی استفاده از هوش مصنوعی نیز در همین راستا قابل ارزیابی است. بر این اساس روند تحولات بر سرعت ماه‌های اخیر نشان می‌دهد سیاستمداران کشورهای توسعه یافته به فکر بهره‌گیری از قابلیت‌های جت GPT برای بهبود و ارتقای کارایی نظام حکمرانی در کشورهای خود هستند و حتی ممکن است در آینده‌ای نه چندان دور، تلاش کنند تا از قابلیت‌های آن برای پیشبرد برنامه‌های سیاسی خود استفاده کنند. البته کارشناسان فناوری اطلاعات معتقدند توان جت GPT در تولید محتوای سیاسی محدود است، زیرا نمی‌تواند تمام پیچیدگی‌ها و متغیرهای دخیل در امور سیاسی را به طور کامل درک کند. با این وجود، بسیاری از احزاب سیاسی در کشورهای پیشرو در حوزه فناوری (از جمله فن‌تک، نیوزلند، روسیه و ژاپن)، در حال بررسی توسعه جت‌های اختصاصی به عنوان ابزاری برای انتشار ایده‌ها و پیام‌های خود هستند. این امر مزایای مختلفی برای آنها به همراه دارد؛ تصمیمات جت بات منطقی و فارغ از احساسات است، جت بات سیاستمدار اطلاعات را خیلی سریع جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌کند و تصمیماتی می‌گیرد که قرار است آگاهانه و عینی باشد. این سیاستمدار غیرانسانی هر زمان که شهروندان به او نیاز داشته باشند در دسترس است؛ زیرا دائماً در شبکه‌های اجتماعی فعال است و در عرض چند ثانیه به هر سؤال پاسخ می‌دهد؛ بدین ترتیب، قابلیت‌های شگفت‌آور جت GPT، احتمال استقبال احزاب و فعالان سیاسی کشورهای دیگر از این فناوری را نیز افزایش می‌دهد. هم‌راستا با تحولات فوق، نحوه برخورد با این فناوری نوظهور به یکی از چالش‌برانگیزترین تصمیمات در بین مقامات کشورها و سازمان‌های بین‌المللی تبدیل می‌شود. وجود ابهام در مسائلی همچون سطح مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی در قبال تصمیمات دیپلماتیک، عواقب فقدان عاطفه و احساس در تصمیم‌گیری ربات‌های دیپلمات، تأملات اخلاقی پیرامون کنترل انسان توسط هوش مصنوعی و پیامدهای سیاسی این امر از مسائل کلیدی است که دولت‌مردان سراسر جهان را به خود مشغول می‌کند و طیف متنوعی از رویکردها، شامل اعتماد به هوش مصنوعی و بهره‌برداری گسترده از آن، به کارگیری محدود آن، به تعویق انداختن استفاده از این فناوری و یا حتی کنار گذاشتن کلی هوش مصنوعی از روند تصمیمات و اقدامات دیپلماتیک را پیش روی آنها می‌گذارد. نکته کلیدی و خطرناک‌تر قضیه برای جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورهایی که خواهان تغییر نظم بین‌المللی غرب محور هستند این است که در موضوع هوش مصنوعی فعلاً این کشورها غریب با محوریت اروپا و آمریکا هستند که فرایند راهبردی و نظم‌بخشی را در دست گرفته و می‌کوشند برای ایمنی بخشی و نظام‌مند کردن آن راه‌حلی پیدا کنند. در این راستا توافق اخیر بروکسل و واشنگتن در ماه می ۲۰۲۳، برای ایجاد یک چارچوب قانونی مشترک در مورد هوش مصنوعی برای توسعه استانداردها در میان کشورهای دموکراتیک، شاید نخستین سنگ بنای نظم نوین فناوری محور باشد.

خبر

۴۰ نماینده به مجلس اضافه می‌شود؟

حسین محمد صالحی، عضو کمیسیون شوراهای مجلس با اشاره به آخرین وضعیت طرح اصلاح جدول حوزه‌های انتخابیه و افزایش تعداد نمایندگان، گفت: کار بررسی بر روی این طرح در کمیسیون شوراها به اتمام رسیده و گزارش در این باره تدوین و آماده ارائه به هیات رئیسه است. وی افزود: اما برخی از نمایندگان نسبت به این موضوع اعتراض دارند، گفت: قرار شد تا یک بررسی مجدد در این باره انجام شود تا نقطه نظرات آنها نیز مدنظر قرار گیرد. محمد صالحی با بیان اینکه قرار شد تا گزارش نهایی مجامع استانی را اخذ کرده و به یک جمع‌بندی نهایی برسیم، گفت: تاکنون با این طرح تقریباً به ۱۴ استان نماینده اضافه می‌شود و مابقی استان‌ها تغییری ندارند، برای مثال در استان اصفهان تغییر وجود ندارد.

کمال الدین پیرموندن در گفت و گو با «آرمان ملی»:

نسل جدید به دنبال زندگی با قوانین مدرن است

نسل جدید به دنبال خارج کردن دموکراسی از دست اصلاح‌طلبان خود حق پندار است

تمایل به انتخاب سرنویشت از طریق انتخابات در جامعه پررنگ شده است

آرمان ملی - احسان انصاری: «گرایش به برخورداری از حق سرنویشت خویش در انتخابات در جامعه پررنگ تر شده است. ملت تیزهوش و حق طلب ایران زمین خواستار تعامل با عموم ملل دنیا و گفت‌وگو و مسالمت با همه ملت‌ها، مسلک‌ها و مذاهب و سبک زندگی و طالب صلح و رفع تحریم و آرامش و ترقی مادی است. این حق طلبی و خواست‌ملی، نویدبخش پرشکوه دوران نوینی از تاریخ ملت ایران است. دورانی که با ویژگی‌های آزادی، کرامت انسانی، عدالت اجتماعی، استقلال و اقتدار ملی، دانش و معرفت، معنویت و عرفان دینی شناخته می‌شود.»؛ جملات ذکر شده اظهارات کمال الدین پیرموندن، نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی و فعال سیاسی اصلاح طلب در گفت و گو با «آرمان ملی» است. پیرموندن در این گفت و گو به بیان مهم ترین حقایق و مطالبات نسل جدید در سالی که منتهی به انتخابات مجلس شورای اسلامی است پرداخته که در ادامه ماحصل آن را می‌خوانید.

در شرایطی که مجلس یازدهم در سال پایانی خود قرار دارد و در سال جاری انتخابات مجلس برگزار خواهد شد مهم ترین دغدغه‌های انتخاباتی مردم را چه می‌دانید؟

غالب جوانان و هموطنان که موضع انتقادی و اعتراضی به برخی چنناها دارند از اعتقادات اصولی اسلامی بر خور دارند و نسبت به احکام آن عاملند و به وطن ایران و ملیت ایرانی و منافع

این تغییر و تحول در نوع نگاه جوانان به جریان‌های سیاسی به چه دلیل است؟ آیا جریان‌های سیاسی از باز تولید مباحثی خود و انطقال آن با خواسته‌های جوانان ناتوان مانده‌اند؟

این تغییر و تحولات رفتاری در کشور با به قدرت رسیدن برخی افراد و ناتوانی آنها در عرصه مدیریت اقتصادی و بویژه دیپلماسی بین‌المللی و تعامل با کشورهای غربی و عضو گروه ۵+۱ ضمن فشارها و خساراتی بر قشرهای مختلف جامعه خود به اهل معرفت و فرهنگ، جوانان، احزاب، نسبت به مملکت وارد ساخت. خسارات مادی و تضییع منابع و ذخایر طبیعی مثل نفت و معادن و جنگل‌ها و

اختلاس و حیف و میل بیت‌المال، یک وجه این خسارات است. کوچ‌نیروهای متخصص انسانی و سرمایه‌های ملی کشور وجه دیگر این خسارات است. بدین ترتیب در این فضا و فشار شدید اقتصادی، بخشی از جامعه بخصوص جوانان سبک زندگی جدیدی را مطالبه می‌کنند. امروز نسلی از راه‌رسیده که می‌خواهد بر مبنای ادله صحیح کند، نسلی که نمی‌پذیرد، یک گروه و اشخاصی از یک جریان خاص دنیگر، در کمال آسایش زندگی کنند و بسیاری در سختی و مشقت.

نسل جدید چگونه تلاش می‌کند قوانین زندگی مدرن را در زندگی به کار بگیرد؟

در نظر بسیاری از جوانان امروزی دین یعنی محبت و نیکی، همان که پیامبر اسلام(ص) تأکید فرموده‌اند که آیا «اسلام به معنی محبت و محبت به معنی اسلام نیست؟». اینکه رویکرد به اسلام تسامح و تساهل و مهر و مهربانی و حاکمیت ملی در جامعه ما و سبک زندگی نوین و آزادانه، نمودی جدی، قوی و فراگیر در عموم جوامع ایران رشید اسلامی یافته است. گرایش به برخورداری از حق سرنویشت خویش در انتخابات‌ها در جامعه طلب ایران زمین خواستار تعامل با عموم ملل دنیا و گفت و گو و مسالمت با همه ملت‌ها، مسلک‌ها و مذاهب و سبک زندگی و طالب صلح و رفع تحریم و آرامش و ترقی مادی است. این دادخواهی و حق طلبی و خواست ملی، نویدبخش پرشکوه دوران نوینی از تاریخ ملت ایران است. دورانی که با ویژگی‌های آزادی، کرامت انسانی، عدالت اجتماعی، استقلال و اقتدار ملی، دانش و معرفت، معنویت و عرفان دینی شناخته می‌شود. عموم انقلابیون راستین به همراه جوانان و بانوان و اقوام و گروه‌های مرجع ایران زمین وهمه آنانی که دل در گرو توسعه ایران و تعالی ایرانیان را دارند، بی‌هیچ شائبه‌ای منادی تحقق این ویژگی‌ها در عرصه عمومی جامعه هستند.

در چنین شرایطی چگونه می‌توان زمینه‌های تحقق مطالبات و خواسته‌های نسل جدید را به وجود آورد؟

تورم افسار گسیخته، تنگناهای بودجه‌ای دولت، بیکاری، گرانی و بحران عدم خرید تولیدات کارخانجات در کشور و در خارج از کشور، رکود برخی صنایع با توجه به تورم کم‌رشدن و عدم رونق بازار کسب و کار، فشارهای روزافزونی بر صاحبان درآمد ثابت وارد می‌کنند و در کنار همین وضع رویکرد بر برخی به رانت و رویکرد بر برخی به انواع فساد و مشاغل کاذب برای گذران زندگی و سیر کردن شکم خود و خانواده، اموری نیستند که بر کسی پوشیده باشد یا نیاز به آرایهٔ آمار و مدارک داشته باشند. در همین اوضاع، همان‌اندک صنایعی که از سال‌ها، بلکه دهه‌های قبل تکوین یافته بودند و در صورت احیای برجام و رونق اقتصاد و تولید در حدود ظرفیت اسمی می‌توانستند بخش قابل توجهی از نیازهای داخلی جامعه را تأمین کنند. اکثراً به دلیل رکود بازار و بحران تقاضای کالا و خدمات و تنگناهای فروش، انبارهایشان مملو از کالای ساخته، ولی فروش نرفته شده است. همین امر، آنها را با توقف تولید و ورشکستگی مواجه می‌سازد. بدون تردید مشارکت واقعی، فعال، آزادانه، ترقی‌بخش و مؤثر مردم در عرصه‌های گوناگون صیانت اجتماعی نیازمند توان اقتصادی و مجال اجتماعی و اختیار سیاسی گوناگون صیانت اجتماعی نیازمند جمع کردن بساط تمامیت‌خواهی و خود حق‌پنداری برخی افراد است و مشارکت گستردهٔ هموطنان نیز نیازمند توان اقتصادی و مجال اجتماعی و نیز رفع هر گونه تبعیض و احساس تبعیض است. نکته دیگر اینکه مشارکت واقعی مردم، بدون داشتن احزاب، هیات، نهادها و سازمان‌های مناسب و مرتبط مانند نهادهای مدنی مطروحه در کشورهای متمدن و دموکراتیک، کمتر امکان تحقق خواهد داشت.

رویکرد برخی به حیف و میل بیت‌المال و اختلاس و رویکرد برخی به انواع فساد و مشاغل کاذب برای گذران زندگی و سیر کردن شکم خود و خانواده، اموری نیستند که بر کسی پوشیده باشد یا نیاز به ارائه آمار و مدارک داشته باشند. در همین اوضاع، همان‌اندک صنایعی که از سال‌ها، بلکه دهه‌های قبل تکوین یافته بودند و در صورت تصویب برجام در مجلس و رونق اقتصاد و تولید در حدود ظرفیت اسمی می‌توانستند بخش قابل توجهی از نیازهای داخلی جامعه را تأمین کنند. اکثراً به دلیل رکود بازار و بحران تقاضای کالا و خدمات و تنگناهای فروش، انبارهایشان مملو از کالای ساخته ولی فروش نرفته شده است

مهرداد لاهوتی:

با پول‌های آزاد شده بحران آب و محیط زیست را حل کنیم

هزینه‌های عمرانی می‌شود که آن هم در مقابل حجم زیاد پروژه‌های نیمه تمام خیلی ناچیز است. وی افزود: افزایش درآمد نفتی و پول‌های آزاد شده ایران می‌تواند صرف چند موضوع اولویت‌دار کشور شود. امروز بحران محیط زیست و بحران آب مشکلات عمده‌ای را برای کشور پدید آوردند و موجب شدند که بخش‌هایی از کشور کوچ جمعیتی اتفاق بیفتد، به طوری که شهری با زیرساخت‌های کامل جمعیتش کاهش معناداری پیدا کرده است و در عوض شهری با زیرساخت‌های محدود باید به دو برابر جمعیت پیش‌بینی شده خدمات دهد. این نماینده ادوار مجلس یادآور شد: پروژه‌های عمرانی دیگر پروژه‌های اولویت‌داری هستند که باید نگاه جدی به آنها داشت. حمل و نقل ریلی پروژه‌های نیمه تمام بسیاری دارد که اگر به اتمام برسند کم‌کم بزرگی به کاهش مصرف سوخت و ترانزیت ریلی کالا خواهند کرد. همچنین قرار بود اتکا کشور به پول نفت کم

یک نماینده مجلس درباره محل هزینه کرد پول‌های آزاد شده و افزایش درآمد نفتی گفت: طبیعی است که اگر منابعی وارد کشور شود، برای جبران کسری بودجه، پرداخت بدهی اوراق سرسید شده و تأمین اعتبار ردیف‌هایی می‌شود که منابع مالی غیرمطمئن برای آنها لحاظ شده بود. مهرداد لاهوتی بیان کرد: نکته دیگر آن است که هر سال دولت باید بخشی از درآمدهای نفتی را به صندوق توسعه ملی واریز کند، اما وقتی کسری بودجه پیش می‌آید نه تنها این سهم پرداخت نمی‌شود بلکه از این صندوق جهت تأمین هزینه برخی از مصارف برداشت صورت می‌گیرد. حالا وقتی درآمد ارزی کشور مناسب شود دولت می‌تواند سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت کند. این کارشناس مسائل سیاسی با بیان اینکه نحوه هزینه‌کرد منابع خیلی اهمیت دارد، اظهار کرد: هم‌اکنون ۹۵ درصد هزینه‌های ما جاری است، ۵ درصد باقی‌مانده صرف

نگره

دومین وزیر از دل وزارت جهاد کشاورزی

محمدعلی نیکبخت کیست؟

محمدعلی نیکبخت به عنوان دومین وزیر جهاد کشاورزی دولت ابراهیم رئیسی انتخاب شد. او نوسانت با کسب مجموعاً ۱۹۸ رأی موافق، ۴۰ رأی مخالف، ۱۰ رأی ممتنع و بدون رأی باطله از مجموع ۲۴۸ نماینده برای این سمت برگزیده شد. از آنجا که ساداتی نژاد در ایام حضورش به عنوان وزیر با انتقاداتی روبه‌رو بود و چند بار کارت برداز مجلس گرفته بود، برکناری او چندان بعید به نظر نمی‌رسید. ساداتی نژاد اولین وزیر جهاد کشاورزی دولت رئیسی در فروردین ماه امسال از سمت خود برکنار شد و طی این مدت محمد آقامیری، سرپرستی وزارت جهاد کشاورزی را بر عهده داشته است. این سومین تغییر در دولت رئیسی است که طی بهار سال جدید انجام شده است. پیشتر نیز عباس علی‌آبادی با رأی نمایندگان مجلس به عنوان وزیر صنعت، معدن و تجارت و رضا مراد صحرایی برای تصدی وزارت آموزش و پرورش انتخاب شدند. محمدعلی نیکبخت، زاده شهرستان زابل در سیستان و بلوچستان است و شاید به همین دلیل است که تاکنون دو دفعه به عنوان رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان فعالیت کرده است. نیکبخت دارای مدرک کارشناسی مدیریت، ارشد اقتصاد کشاورزی و دانشجوی دکتراست.

سوابق محمدعلی نیکبخت

او از زمان دولت احمدی نژاد سمت‌های مختلفی مرتبط با جهاد کشاورزی داشته است و در دولت خاتمی نیز سازمان جهاد کشاورزی استان سیستان و بلوچستان بوده است. چندی بعد با روی کار آمدن دولت محمود احمدی نژاد به جایگاه معاونت برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی می‌رسد، اما در دولت روحانی از این سمت برکنار شده و مجدداً جایگاه ریاست سازمان جهاد کشاورزی سیستان و بلوچستان را از آن خود می‌کند. در دولت رئیسی، اما با حکم ساداتیان موفق می‌شود به عنوان مدیر عامل سازمان مرکزی تعاون روستایی فعالیت کند و در نهایت به عنوان وزیر جهاد کشاورزی برگزیده می‌شود. در واقع جایگزینی ساداتی نژاد زمانی رخ داد که او بیش از یک سال مورد حمله جریانات مختلف به علت سهل‌تاری در واردات نهاده‌های دامی شده بود. این مسأله موجب شد تا ساداتی نژاد در پاسخ به شهبات گفته بود: «فساد، اختلاس یا رانتی در واردات نهاده‌ها رخ نداده است» با این‌حال اخیراً محمد صفایی نماینده، گناباد و عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در توییتی به بخش‌هایی از رانت‌های صورت گرفته در وزارتخانه جهاد کشاورزی پرداخت و ضمن افشای نام کارخانه‌ای که انحصار واردات چای را در دست گرفته، از تخلف دیگری هم خبر داد. در چنین شرایطی بود که در نهایت قرعه به نام محمدعلی نیکبخت افتاد تا تصدی این وزارتخانه را بر عهده بگیرد. او در جلسه‌رای اعتماد او عنوان کرد: «قول می‌دهم نظام تولیدی نهاده‌ها را سامان دهی کنیم و با رانت در توزیع مواد اولیه تولید مبارزه کرده و با جریانات فساد به شدت مقابله کنیم.»

ضعف‌های برنامه نیکبخت

اگرچه نیکبخت موفق به تصدی وزارت جهاد کشاورزی شد، اما در مجلس شورای اسلامی چندین عنوان به عنوان ضعف بر نام‌ریزی وی مطرح شد که از جمله آن‌ها می‌توان به «عدم آشنایی با علوم نوین، ناکافی بودن مدارک تحصیلی برای گرفتن این سمت، نداشتن برنامه برای تأمین امنیت غذایی کشور، حفظ جنگل‌ها، تغییر گسترده کاربری اراضی، کاشت نهاده‌های دامی، مردمی‌سازی کشاورزی و...» اشاره کرد که در برنامه‌های ارائه شده از سوی نیکبخت به مجلس نبوده است. البته نیکبخت تعهد کرده که در همه ارکان بخش کشاورزی و غذا خود کفایی را تضمین کند. با این حال بیش از هر چیز مبارزه با جریانات فساد در وزارتخانه را مطرح کرده است.

هدفمندی بارانه‌ها

اجرای طرح هدفمندی بارانه‌ها در دولت احمدی نژاد تا سال‌ها زندگی ایرانیان را متأثر کرد. اگر چه در همان زمان دولت مبلغ قابل توجهی نسبت به حداقل دستمزد به عنوان یارانه به مردم پرداخت می‌کرد، اما این مبلغ در سال‌ها بعد با کاهش ارزش پول ملی عملاً مبلغی بی‌ارزش بود که به حساب سرپرست خانوار واریز می‌شد؛ بنابراین خیلی‌ها اعتقاد دارند طرح هدفمندی بارانه‌ها عملاً راهکاری برای حذف یارانه‌ها در ایران بود. محمدعلی نیکبخت که در آن دوران به عنوان معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی کار می‌کرد، از این طرح دفاع کرده و گفته بود، مبلغ حاصل از طرح هدفمندی به مصارف متعددی برای فعالیت‌های جهاد کشاورزی رسیده است. هر چه هست کیست که نداند کشاورزان سیستان و بلوچستان طی سال‌های اخیر به خاطر مشکلات کم آبی و خشکسالی در استان و به ویژه مشکلاتی که در به روز ماشین‌های کشاورزی داشتند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده‌اند. از آنجا که نیکبخت طی این سال‌ها به عنوان رئیس جهاد کشاورزی در این استان فعالیت کرده است، باید دید می‌تواند تجربیات خود در سطح گسترده استفاده کند.